

Gospodarstvena priloga.

Priložena od kat. tiskovnega društva 39. štev. „Slov. Gospodarja“.

L. 1884.

25. septembra.

Štev. 105.

Važno sadjerejcem in kmetovalcem.

Vsak sadjerejec in kmetovalec naj gleda na to, da se pridela, lepo fino blago. Dostikrat malo pa izvrstnega blaga več vrže, kakor obilica blaga, katero pa ni dobrega plemena ali dobre zvrsti (dobre sorte) ali pa če je tudi dobre zvrsti, pa je na slab način obdelano, s premalo paznostjo spravljeno ali shranjeno. Pri prodaji je to velike važnosti.

Letos so češplje — hvala Bogu — dobro obrodile. Mnogo tega sadu sadjerejci posušé in na prodaj prinesó. Pa kako tu nekateri postopajo? Vse eno jim je, naj češplje dobro in lepo posušé, jih na suhem kraju shranijo ali kjer koli ali kakor koli bodi. Oni gledajo le na to, da dosti blaga na prodaj prineso. To pa povsem ni prav. Nekateri češplje in slive še zmiraj suše po starem načinu v pečnicah in frnjačah, kakor je delal njih praded. Tako posušeno sadje ima duh po dimu in če je drugače še tako lepo in žlahtno, se v trgovini po 5 fl. pri 100 kilo slabše proda.

Naj bi si sadjerejci, ki sadje suše bodi si že za dom ali za prodaj, napravili peči sušilnice, da dim do češplje ne pride — ena velja 10 do 30 gld.

Za tako posušene češplje, ki so lepo posušene in nimajo duha po dimu, potegnete blizo še enkrat toliko denarja, kakor za one, ki imajo duh po dimu.

Še nekaj. Pšenica v ceni pada, to marsikoga prisili, da premišluje, kaj bi že sejal na svoje njive da bi mu več vrglo. Tu vam svetujem, sejte mesto pšenice ječmen (Braugerste), kateri se pri preprivljanji piva potrebuje, in ima v kupčiji blizo toliko ceno, kakor pšenica. Ta ječmen pa ima to dobro lastnost, da obrodi veliko bolje, kakor pšenica. Kjer pšenica dobro obrodi, tam se dá 2—3krat toliko pridelati tega ječmena. Pivovarji slovaški in avstrijski ječmen prav dobro obračajo in ga drago plačujejo. Pri prihodnji setvi poskusite s tem ječmenom!

Naroden trgovec.

Dirka in odlikovanje konj v Ljutomeru.

Vdeležitev pri letošnji dirki na Cvenu dne 8. t. m. ni bila velika, vendar konkurentje so imeli jako vežbane konje. Pri začetni dirki 2krat okrog, t. j. 2 km. so zmagali 1) A. Petovar iz Bunčan v 2 min. 7 sek., 2) M. Krajnc

iz Obrižja v 5 m. 25 s., 3) J. Maguša iz Stare vesi v 5 m. 28 s. in 4) Jak. Nemec iz Šalinec v 5 m. 30 s. —

Pri vožnji s plemenjačami 3krat okrog, t. j. 3 km. so dokončali: 1) A. Petovar iz Bunčan v 7 m. 15 s., 2) Al. Ferenc iz Starevesi v 7 m. 16 s., 3) ta sam z drugo kobilo v 7 min. 28 s., 4) Fr. Vozlič iz Cvena v 7 m. 30 s., 5) M. Krajnc iz Obrižja v 7 m. 46 s. in 6) Ivan Rajh iz Pristave v 7 m. 48 s.

Pri društveni vožnji z dvema kobilama in lastnim vozom 2krat okrog, t. j. 2 km. je bil prvi Al. Ferenc iz Starevesi v 5 m. 2 s. in drugi Ant. Petovar iz Bunčan v 5 m. 14 s. Oba sta dobila privatna darila, prvi 3 zlate od g. C. Haupta, načelnika konjerejskega društva in drugi 10 fl. srebra od g. F. Schuberta, tajnika taistega društva.

Pravil sem od zgoraj, da letošnja dirka ni bila tako živahna, kakor bi bilo pričakovati in to tem več, ker pomen dirkanja za naše kobile mora biti vendar že vsakemu konjerejcu znan. Saj imamo v našem okraji kobil za to svrhu zadosti, moramo toraj vzrok te mlačnosti pri konjerejih samih iskati. Nekateri, posebno Cvenari mislijo in tudi trdijo, da pre te dirke so le igrače, samo le zabava za ove gospode tam iz Gradca; drugi zopet vzrejajo konje tako, kakor goveda, ter se ž njimi ne upajo na svitlo, boječ se konkurence, t. j. propada.

Oni so samo pomilovanja vredni, dokler se sami ne prepričajo; totim pa pravim: pametnemu ne bo prišlo na misel, vzrejati žrebe ali žrebico tako, kakor kravo, pa se to le zgodi. Še zmiraj najdemo konjereje, ki trdno privzujejo mlado živahno žrebe k jaslím, ter mu ne pripusté toliko svobode, da bi se vsak dan barem eno ali dve uri gibalo na čvrstem zraku. Takšen konjerejec ne bo mogel nikdar konkurirati pri dirki z onim, ki ima pamet in tudi dobro vzrejene in vežbane konje. Koliko naše kobile zamorejo, znajo vam povedati tisti, ki so se vdeležili dirk v Gradci. Tukaj moram še dostaviti, da ne zadostuje, samo nekoliko tednov pred dirko vpreči kobilo v dvojčasta kola, ter napraviti samo nekatere vaje, to je vse premalo, ampak vsaki naj porabi vsako priliko skoz celo leto ter naj vadi konja v teku z lastnima kolama, potem bo njemu minul tudi strah pred konkurentom.

Zaradi vpreganja in vedenja konja pri

„Jeli isti kani — v nasprotju s šelenom 19. državnih osnovnih zakonov od 21. dec. 1867, v nasprotju s štajersko deželno ustavo od 30. dec. 1849, kder § 3 pravi: v vojvodini živoča naroda sta jednakopravičena in imata neurazljivo pravo na varovanje in gojitvo svoje narodnosti in jezika, — v nasprotju s pravednostjo in pravičnostjo proti slovenskim deželanom — še nadalje tako postopati?“

Gradec dne 22. septembra 1884.

Raič, l. r., Kukovec, l. r., M. Vošnjak, l. r., Jerman, l. r., Dr. Radaj, l. r., Dr. Šuc, l. r.

Volitevska borba v slov. graškem, šoštanjškem in mahrenberškem okraji.

II. Najbolj so se pa Šentiljčani s svojo pametjo skregali, da so si Ledelna pa Streicherja za volilna moža izvolili. Ledel je iz Vitanja v Šentlenart privandral kot kramar in se zdaj tam od Šentiljskih grošev bogati, on je hud političen nasprotnik Slovencev in je liberallec najhujše barve, ki tudi celo leto v cerkev ne pride. Streicherju se pa že na lici vidi, kdo da je. Ta človek je po Šentiljski, občini noč in dan od hiše do hiše plazil zoper „farje“ govoril, da teh ne voliti, drugače bo zopet tlaka in desetina itd. Šentiljčani pameti si kupite drugokrat, pa takemu človeku, ki bo s takimi lažmi glase lovil, pot pokažite. Šest let so č. g. dr. Šuc, mestni župnik, naš deželni poslanec, ste morali res zavoljo tega g. župniku tlako delati, in g. dr. Šuc so zopet za poslanca voljeni. Ali ste res tako bedasti, da mislite, da bote vsled tega zopet tlako delali, kakor vas je Streicher strasil? Šentiljčani zopet vam rečemo: pameti si kupite pa drugokrat nikar ne volite k vam privandranih tujcev, nemcev ali nemčurjev, pa tudi ne brezvernih liberalcev za volilne moža, ampak svoje domače, slovenske, katoliške moža.

Vsem drugim kmečkim občinam Slovenjegraškega okraja pa gré največa slava, čast in hvala, — da so vse tako izvrstne, poštene slovenske in katoliške moža volile za svoje volilne moža. Gré pa njim, kakor tudi njihovim volilnim možem tem več hvala, ker še napor od nasprotne stranke do sedaj še ni bil nikdar tako silovit in prekanjen kakor letos!

Mi smo že sicer čisto za gotovo naprej vedeli število glasov, ktero bo naš kandidat dobil, ker smo vedeli, kdo da bo povsod za volilnega moža voljen, zmage smo si toraj bili čisto svesti; za nas je bilo le še vprašanje, bo li mogoče še kakih čvetero ali šestero glasov več dobiti; to so tudi naši nasprotniki dobro vedeli, zato so celi svoj bojni načrt na moč spletk, zvijač in sleparij stavili.

Najpoprej so se delali, kakor da bi brezvspešnost vsake agitacije zoper našega kandidata spoznali in da se nje toraj še lotiti nečejo, na tihem so pa od hiše do hiše prvotne volilce obdelovali — naj bi nikdar nobenega „farja“ za volilnega moža ne volili, ampak le njim od njih nasvetovane barantače z lesom.

Druga zvijača je bila, da so dva nasprotna kandidata postavili: V Slovenjegraškem okraji so delali za Pleschiutchnigga, v Mahrenberškem pa za glažutarja Gasteigerja, kajti prvi je pri nas, drugi pa v Mahrenbergu dobro znan, mislili pa so si, če se nam le posreči v Slovenjegraškem okraji pri volitvah volilnih mož s Pleschiutchniggom čast. g. dr. Šuca vreči, potem bo gotovo Gasteiger zmagal, kajti volilni možje, ki so na ime Pleschiutchnigga voljeni — ne bodo nikdar č. g. dr. Šuca, ampak Gasteigerja volili, ker Pleschiutchnigg itak ni nikdar v resnici kandidature sprejel. Pa tudi ta zvijača je bila zastoj.

Tretja zvijača je v tem obstajala, da so volilne moža plašili, češ, ta in ovi odlično narodni volilni mož je od č. g. dr. Šuca odpadel in bo Pleschiutchnigga volil, naš kandidat da bo dobil v celem Slovenjegraškem okraji k večjemu 6 glasov. Pa s to zvijačo so ravno nasprotno dosegli: volilni možje so vsled tega osebno ali posredno poizvedovali, če je temu res tako, kakor so nasprotniki trdili, in prepričavi se, da je gola laž — začelo se jim je do takih ljudi gnjusiti, ki so jih hoteli na tako sramoten način za glase oslepariti.

Ko še to ni zaželenega vspeha imelo, peljal se je Pleschiutchnigg s svojimi agenti v Šoštanjski okraj in je tam 14. in 15. avgusta glase beračil, hotel je imeti na Toplicah v Topolščah shod ondašnjih volilnih mož, za kojimi je občinski pisar Samotar plazil, — pa prišel je bil le jeden, ki se je prepričal, da takih ljudi, kakoršen je Pleschiutchnigg in kakoršne bi on priporočal, Slovincem nikakor ne kaže voliti.

Volilnemu možu g. Stropniku se je na Topolščah 100 fl. obetal, ako on in njegov tovariš z nasprotniki potegne; poštenemu, obče spoštovanemu g. Dovniku v Škalah in g. Delakordi ali Steinerju pa po 20 fl. ponujalo, ako našega kandidata popustita; ravno toliko tudi njunim volilnim tovarišem. Hrabremu narodnjaku g. Steblovniku na Paki je neki agent po sili 5 fl. dal, da bi dr. Šuca ne volil. Ko je pa zvedel, da g. Steblovnik ni mož, ki bi svoj glas prodajal, prišel ga je drugo jutro prosit, da bi mu petak nazaj dal. Mož se je milosrčenemu g. Steblovniku usmilil in mu je ta konečno le petak nazaj vrgel, kojega je sicer mislil pri o. kr. sodnji položiti.

Gostilničarju Schmiedhoferju v Mislinji so 30 fl. obetali, ako Mislinjska volilna moža g.